

Bruksela, 30 czerwca 2026 r.
(OR. en)

10456/1/26
REV 1

POLMAR 54
POLGEN 166
COMAR 28
ENV 714
ENER 387
MAR 90
PECHE 235
RELEX 821
SUSTDEV 46
TRANS 410
RECH 273
PROCIV 128

PISMO PRZEWODNIE

Od: Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)

Data otrzymania: 11 czerwca 2026 r.

Do: Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej

---

Nr dok. Kom.: COM(2026) 530 final

Dotyczy: KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW
Strategia UE na rzecz odpornych, prosperujących i przyjaznych do życia społeczności nadbrzeżnych

---

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2026) 530 final.

Załącznik: COM(2026) 530 final

Bruksela, dnia 10.6.2026 r.
COM(2026) 530 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**Strategia UE na rzecz odpornych, prosperujących i przyjaznych do życia społeczności
nadbrzeżnych**

1. Wprowadzenie

Od społeczności rybackich po miasta przybrzeżne – codzienne życie 95 milionów ludzi zamieszkujących 70 000 km wybrzeża oraz obszary przybrzeżne UE jest ściśle związane z oceanem.

Geografia i tożsamość obszarów przybrzeżnych UE oferują wyjątkowe możliwości. Funkcjonujące na styku lądu i morza społeczności nadbrzeżne dysponują istotnymi atutami środowiskowymi, społecznymi i kulturowymi oraz niewykorzystanym potencjałem w zakresie rozwoju zrównoważonej niebieskiej gospodarki. Służą one jako pole testowe dla niebieskich innowacji i nowych zrównoważonych modeli biznesowych, pełnią rolę strażników środowiska przybrzeżnego i morskiego, wzmacniają konkurencyjność UE, odtwarzają ekosystemy morskie i przybrzeżne oraz chronią swoje bogate morskie dziedzictwo kulturowe i tożsamość. Odgrywają również kluczową rolę jako lokalne ośrodki handlu morskiego, turystyki oraz produkcji żywności i czystej energii.

Jednocześnie społeczności nadbrzeżne UE znajdują się na pierwszej linii walki ze zmianą klimatu, utratą różnorodności biologicznej mórz i obszarów przybrzeżnych oraz zanieczyszczeniem mórz. Dodatkowe wyzwania stanowią niezrównoważona turystyka, niedobór przystępnych cenowo mieszkań, sezonowość działalności gospodarczej (takiej jak turystyka, rybołówstwo) i ograniczone możliwości zatrudnienia, a także zagrożenia środowiskowe i rosnące zagrożenia hybrydowe. Obszary przybrzeżne są również narażone na zagrożenia dla bezpieczeństwa ze względu na swoje położenie geograficzne i mają strategiczne znaczenie w kontekście bezpieczeństwa i obrony w obecnej napiętej sytuacji geopolitycznej. Jeżeli nie zostaną podjęte działania, problemy te mogą zagrozić źródłom utrzymania, bezpieczeństwu i dobrobytowi społeczności nadbrzeżnych, co będzie miało szersze konsekwencje dla odporności, konkurencyjności i bezpieczeństwa UE. Społeczności nadbrzeżne w UE są bardzo zróżnicowane, od małych społeczności rybackich po duże przemysłowe miasta portowe, i charakteryzują się różnymi uwarunkowaniami geograficznymi, środowiskowymi, związanymi z systemem zarządzania, kulturą i demografią. Uniwersalne podejście nie jest ani wykonalne, ani skuteczne. W związku z tym strategię rozwoju muszą być konkretnie dostosowane, projektowane i wdrażane lokalnie, aby odzwierciedlały szczególne potrzeby, wyzwania i możliwości.

Zgodnie z celami Europejskiego paktu na rzecz wszechoceanu¹ **po raz pierwszy proponuje się strategię UE, która ujmuje wyzwania i szanse stojące przed społecznościami nadbrzeżnymi w jedne spójne ramy**. Szczególne wyzwania, z którymi mierzą się terytoria wyspiarskie i regiony najbardziej oddalone, są przedmiotem Strategii UE na rzecz wysp² i przyszłej strategii UE na rzecz regionów najbardziej oddalonych.

2. Podejście UE do społeczności nadbrzeżnych

Ponieważ wiele polityk i funduszy UE ma wpływ na obszary przybrzeżne, spójne podejście do ich opracowywania i wdrażania może zmaksymalizować synergię między politykami dotyczącymi obszarów morskich, klimatu, spójności, kwestii społecznych, badań i innowacji, energii i środowiska. Działania UE będą uzupełniać, a nie zastępować działania krajowe, regionalne i lokalne, zgodnie z zasadą pomocniczości.

---

¹ COM(2025) 281 final.

² COM(2026) 520 final.

Stawiając społeczności nadbrzeżne w centrum uwagi, niniejsza strategia wyznacza jasny kierunek, wspierając państwa członkowskie i zainteresowane strony w planowaniu, programowaniu i wdrażaniu – zarówno w perspektywie krótko-, jak i długoterminowej.

Podejście UE do społeczności nadbrzeżnych musi opierać się na potrzebach i obawach ludności żyjącej na wybrzeżu. Na podstawie konsultacji z zainteresowanymi stronami³ oraz analizy zagrożeń i możliwości dla społeczności nadbrzeżnych w podejściu UE określono **trzy cele strategiczne dla tych społeczności**:

- i. **Dobrobyt.** Inwestowanie w zróżnicowaną i zrównoważoną niebieską gospodarkę oraz zapewnianie lokalnych korzyści z niej płynących, przy wsparciu innowacji i nowych zrównoważonych modeli biznesowych.
- ii. **Odporność.** Stałe dostosowywanie się do rosnącego ryzyka związanego ze zmianą klimatu i innych zagrożeń środowiskowych, gospodarczych, społecznych i związanych z bezpieczeństwem, przy jednoczesnym przyczynianiu się do dekarbonizacji, zrównoważonych praktyk i redukcji emisji gazów cieplarnianych w ramach działalności przybrzeżnej i morskiej.
- iii. **Tworzenie miejsc przyjaznych do życia.** Tworzenie tętniących życiem, włączających i atrakcyjnych miejsc, w których ludzie wszystkich pokoleń mogą żyć, pracować i spędzać czas wolny oraz w których kultura, dziedzictwo i lokalna tożsamość związane z morzem mogą się rozwijać.

2.1. Prosperujące społeczności nadbrzeżne

(1) Ożywienie i dywersyfikacja tradycyjnych sektorów niebieskiej gospodarki

Niebieska gospodarka UE generuje bezpośrednio około 263 mld EUR wartości dodanej brutto rocznie. Pomimo utrzymującego się niedofinansowania możliwości inwestycyjne w sektorach niebieskiej gospodarki zyskują na znaczeniu⁴. Wiedza o morzu, niebieskie innowacje i technologie już teraz stymulują powstawanie nowych modeli biznesowych i możliwości. Szybkie postępy w zakresie energii z morskich źródeł odnawialnych, rozwiązań cyfrowych i obserwacji oceanów mogą przełożyć się na lokalne miejsca pracy, umiejętności i inwestycje dla społeczności nadbrzeżnych. Społeczności nadbrzeżne mogą działać jako ośrodki niebieskiej gospodarki, w których innowacje pobudzają konkurencyjność, wzmacniając ogólne wyniki gospodarcze UE, przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego wykorzystania kapitału naturalnego oceanów. Dzięki ukierunkowaniu inwestycji na mocne strony regionów **strategii inteligentnej specjalizacji (S3)** wspierają współpracę w lokalnych i regionalnych niebieskich ekosystemach innowacji, tworząc wzrost gospodarczy i miejsca pracy w społecznościach nadbrzeżnych. Aby lepiej łączyć i skalować innowacje w kluczowych ekosystemach, takich jak niebieskie biotechnologie, niebieska biogospodarka i inteligentna akwakultura o obiegu zamkniętym, Komisja będzie nadal wspierać platformę tematyczną S3 na rzecz zrównoważonej niebieskiej gospodarki⁵.

Baza przemysłowa niebieskiej gospodarki – w tym produkcja morska, żegluga i porty – pozostaje głównym filarem zdolności innowacyjnych, konkurencyjności i autonomii strategicznej UE. W **strategii UE w sprawie portów i strategii UE na rzecz przemysłu morskigo**⁶ określono ścieżki, które przekładają się na nowe możliwości biznesowe

³ W tym zaproszenia do [zgłaszania uwag](#), warsztatów i [sesji](#) podczas Dni Oceanów, a także [specjalnego badania](#).

⁴ Dane za 2023 r. pochodzą odpowiednio ze [sprawozdania na temat niebieskiej gospodarki UE z 2025 r.](#) oraz ze [sprawozdania dla inwestorów z 2026 r.](#) pt. „The next wave of blue growth” [„Kolejna fala niebieskiego wzrostu”].

⁵ [Inforegio – Zrównoważona niebieska gospodarka](#).

⁶ Odpowiednio COM(2026) 112 i COM(2026) 111.

i innowacje związane np. z ekologiczną żeglugą, energią morską i logistyką. Pozwoli to na stworzenie lokalnych, wysokiej jakości miejsc pracy dzięki innowacjom opartym na portach i klastrom przemysłowym, zapewniając jednocześnie infrastrukturę i łączność na rzecz konkurencyjności i bezpieczeństwa całej UE.

Sektory rybołówstwa i akwakultury, w tym szerszy łańcuch wartości, stanowią trzon wielu gospodarek przybrzeżnych. Te zawody o długiej tradycji są głęboko zakorzenione w dziedzictwie kulturowym UE i mają kluczowe znaczenie dla zaopatrzenia UE w żywność. Stałe postępy w zakresie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) mają zasadnicze znaczenie dla długoterminowej rentowności sektora, lokalnych miejsc pracy, godziwych dochodów, bezpieczeństwa żywnościowego i odnowy pokoleń (przyciąganie młodszych ludzi do sektora, aby mógł on funkcjonować w przyszłości).

Niedawna ocena rozporządzenia w sprawie WPRyb⁷ pokazuje, że postępy nie są wystarczające: odbudowa stad ryb jest nadal zbyt powolna, a zyski gospodarcze zbyt niskie, między innymi ze względu na nowe wyzwania, w tym zmiany geopolityczne, zmianę klimatu i wysokie ceny energii. Potencjał zrównoważonej akwakultury jest nadal niedostatecznie wykorzystywany. Ocena WPRyb będzie stanowić podstawę potencjalnych reform tej polityki oraz opracowania **wizji Komisji dla rybołówstwa i akwakultury na 2040 r.**, czyli 15-letnich ram strategicznych, które ukierunkują rozwój polityki w nadchodzących dziesięcioleciach w celu wzmocnienia konkurencyjności, zrównoważonego rozwoju i odporności tych sektorów. W kontekście tej wizji Komisja położy szczególny nacisk na odporność, zrównoważony rozwój i dobrobyt społeczności nadbrzeżnych.

Turystyka przybrzeżna, będąca sektorem zatrudniającym największą liczbę osób w niebieskiej gospodarce, oferuje bezpośrednie zatrudnienie milionom osób w UE⁸. Nadmierna turystyka może jednak zwiększyć podatność na problemy związane z sezonowością, przeludnieniem, obciążeniem zasobów i infrastruktury oraz wyzwaniami mieszkaniowymi. **Przyszła strategia Komisji na rzecz zrównoważonej turystyki w UE** ma na celu promowanie bardziej zrównoważonych, odpornych i konkurencyjnych modeli turystyki, przynoszących korzyści społecznościom lokalnym i podróżnym.

(2) Możliwości w zakresie innowacji, wiedzy o morzu i nowych modeli biznesowych

Wiedza o morzu, niebieskie innowacje i technologie pobudzają powstawanie nowych modeli biznesowych, przynosząc lokalne i ogólnounijne korzyści, a postępy w zakresie energii z morskich źródeł odnawialnych, rozwiązań cyfrowych i obserwacji oceanów mogą przekładać się na lokalne miejsca pracy i inwestycje. Podobnie jak wskazano powyżej, społeczności nadbrzeżne mogą działać jako ośrodki niebieskiej gospodarki.

Przyszły wzrost niebieskiej gospodarki będzie zależał od przyspieszonej cyfryzacji, wykorzystania danych o oceanach oraz lepszej wiedzy o morzach i oceanach. Innowacyjne modele biznesowe, takie jak konserwacja predykcyjna aktywów morskich, a także technologie podwójnego zastosowania, wymagają sprawniejszych systemów gromadzenia danych i obserwacji. **Inicjatywa OceanEye⁹** usprawni europejskie i globalne monitorowanie i obserwację oceanów oraz stworzy nowe możliwości dla społeczności nadbrzeżnych: **zwiększy naszą wiedzę na temat wód przybrzeżnych** oraz naszą zdolność do oceny ryzyka klimatycznego, wykrywania zagrożeń dla bezpieczeństwa morskiego i oferowania możliwości

---

⁷ SWD(2026) 120 final.

⁸ Sektor turystyki przybrzeżnej zatrudniał ponad 2,7 mln osób i wygenerował 93 mld EUR wartości dodanej brutto ([unijne obserwatorium niebieskiej gospodarki](#)). Dane za 2023 r.

⁹ [OceanEye: lepsza obserwacja i ochrona oceanów – Komisja Europejska](#).

dla niebieskiej gospodarki UE. OceanEye, w synergii z inicjatywą „Kierunek Ziemia”¹⁰, dostarczy danych i narzędzi w skali obszarów przybrzeżnych, wspierając lokalne innowacje w zakresie technologii oceanicznych i usług związanych z danymi. W ramach OceanEye przewiduje się również inwestycje na rzecz budowania silniejszej więzi emocjonalnej obywateli z morzem oraz uczyńnięcia z obserwacji oceanów instrumentu o charakterze obywatelskim i kulturowym.

Ograniczone możliwości zatrudnienia i sezonowość działalności gospodarczej (np. w turystyce, rybołówstwie) osłabiają dobrobyt na niektórych obszarach przybrzeżnych. Innowacje i nowe modele biznesowe (np. turystyka rybacka, rybołówstwo wspierane przez społeczność lokalną, rozwój lokalnych łańcuchów wartości, marka terytorialna i akwakultura niskotroficzna) mogą wspierać **dywersyfikację gospodarczą**. Odnawialne zasoby morskie mogą przyczynić się do tworzenia miejsc pracy oraz wspierania lokalnego wzrostu w ramach niebieskiej biogospodarki. Przyszła **unijna inicjatywa na rzecz innowacji w zakresie niebieskiej biogospodarki (BlueBIP)** poprawi współpracę regionalną i synergię między akwakulturą, rybołówstwem, rolnictwem, badaniami naukowymi, władzami lokalnymi i bioprzemysłem w celu rozwijania praktycznych łańcuchów wartości, takich jak nawozy na bazie alg, przekształcanie produktów ubocznych rybołówstwa i akwakultury w pasze lub biomateriały, odzyskiwanie składników odżywczych między obszarami przybrzeżnymi a obszarami rolniczymi oraz produkty niskoemisyjne ze zrównoważonej akwakultury. Działania te mogą stymulować dywersyfikację gospodarczą, zwiększać odporność oraz wspierać osiągnięcie celów gospodarki o obiegu zamkniętym, przy zacieśnieniu relacji między regionami przybrzeżnymi a śródlądowymi oraz zainteresowanymi stronami

Rozliczeniowe jednostki przyrodnicze i jednostki emisji niebieskiego dwutlenku węgla mogą być mechanizmami nagradzania działań w zakresie odbudowy bioróżnorodności mórz i odwrócenia procesu jej utraty, przy jednoczesnym zwiększeniu sekwestracji dwutlenku węgla. Aby umożliwić wydawanie **jednostek emisji niebieskiego dwutlenku węgla** i obrót nimi w przyszłości, **Komisja będzie wspierać opracowanie metodyki certyfikacji ekosystemów niebieskiego dwutlenku węgla (w odniesieniu do marszów i skupisk trawy morskiej)** na podstawie rozporządzenia w sprawie pochłaniania dwutlenku węgla i technik węglochłonnych z 2024 r. Projekt aktu delegowanego dotyczącego tej metodyki planowany jest na 2028 r. Ponadto w ramach **planu działania na rzecz rozliczeniowych jednostek przyrodniczych**¹¹ Komisja buduje stale rosnące portfolio projektów poprzez swoje inicjatywy badawcze, inicjatywy na rzecz innowacji i inicjatywy pilotażowe w celu przetestowania różnych wariantów, przy wsparciu w ramach programu „Horyzont Europa”, LIFE, Green Assist i innych instrumentów UE.

Komisja bada sposoby współpracy z państwami członkowskimi w ramach rygorystycznego wspólnego procesu monitorowania, który może wspierać sprawozdawczość i weryfikację na potrzeby wykazów emisji dwutlenku węgla zgodnie z rozporządzeniem w sprawie użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa (LULUCF)¹² oraz obowiązkami wynikającymi z rozporządzenia o odbudowie zasobów przyrodniczych. Skuteczność tych działań można poprawić przez mobilizację finansowania prywatnego na rzecz odbudowy i monitorowania tych ekosystemów oraz zarządzania nimi.

Sposoby wykorzystania przestrzeni morskiej (np. ochrona i odbudowa przyrody, energetyka, rybołówstwo, akwakultura, żegluga i turystyka) są ściśle powiązane z rozwojem społeczności nadbrzeżnych. Wraz ze wzrostem konkurencji o przestrzeń zasadnicze znaczenie ma skuteczne

---

¹⁰ Inicjatywa „Kierunek Ziemia”.

¹¹ COM(2025) 374 final.

¹² Rozporządzenie (UE) 2018/841.

planowanie i konieczna jest modernizacja **dyrektywy w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich**. Dyrektywa ta zapewnia spójne, przejrzyste i oparte na dowodach ramy, ale nadal istnieją wyzwania, takie jak rosnący wpływ zmiany klimatu, zanieczyszczenie mórz i presja środowiskowa wynikająca ze wzmożonego użytkowania obszarów przybrzeżnych i morskich, silniejsze wzajemne oddziaływanie lądu i morza oraz potrzeba lepszego zarządzania oceanami¹³. Przyszły **europejski akt o wszechoceanie**, który ma zostać przyjęty do końca 2026 r., ma na celu modernizację dyrektywy w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich zgodnie z priorytetami Europejskiego paktu na rzecz wszechoceanu. Za sprawą tego aktu społeczności nadbrzeżne zostaną włączone w stawianie czoła wyzwaniom związanym z przystosowaniem się do zmiany klimatu, współistnieniem różnych rodzajów działalności morskiej, zrównoważonym wykorzystaniem kapitału naturalnego oceanu oraz wzmocnioną współpracą transgraniczną.

Strategia UE na rzecz energii z morskich źródeł odnawialnych¹⁴ wspiera dekarbonizację i bezpieczeństwo energetyczne oraz oferuje społecznościom nadbrzeżnym możliwości w zakresie zaawansowanej produkcji, modernizacji portów, inwestycji w łańcuch dostaw i usług konserwacyjnych, w szczególności w odniesieniu do morskiej energii wiatrowej oraz w coraz większym stopniu do energii fal i pływów. Zwiększa ona bezpieczeństwo energetyczne i przyspiesza stopniowe odchodzenie od paliw kopalnych w UE. Jednocześnie rywalizacja o przestrzeń przybrzeżną i morską oraz złożone zasady planowania mogą spowolnić wydawanie pozwoleń na nowe projekty energetyczne i wywołać napięcia w związku z innymi sposobami wykorzystania gruntów i mórz, takimi jak rybołówstwo i ochrona przyrody. Aby sprostać tym wyzwaniom, Komisja Europejska zachęca państwa członkowskie do poprawy skuteczności zintegrowanego planowania przestrzennego obszarów morskich i usprawnienia wydawania pozwoleń, przy jednoczesnym zapewnieniu wartości lokalnej i wsparcia publicznego poprzez zaangażowanie społeczności nadbrzeżnych w inicjatywy **rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS)**. **Inicjatywy RLKS**, wspierane kwotą blisko 1 mld EUR na lata 2021–2027 w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMRA) i uzupełnione funduszami polityki spójności UE, **już teraz przynoszą bezpośrednie korzyści społecznościom lokalnym**¹⁵ **dzięki podejściu oddolnemu opartemu na uczestnictwie**, w szczególności w zakresie dywersyfikacji dochodów. Oprócz RLKS odpowiedzią na szczególne wyzwania stojące przed obszarami wyspiarskimi i przybrzeżnymi może być podejście ukierunkowane na konkretny obszar (w tym również **LEADER** i **inteligentne wsie**). W przyszłości te narzędzia partycypacyjne powinny być kontynuowane i lepiej zintegrowane z bardziej wielosektorowym podejściem do RLKS, w tym za pośrednictwem przyszłej BlueBIP.

Odnowa pokoleń ma zasadnicze znaczenie dla utrzymania żywotności i konkurencyjności społeczności nadbrzeżnych. Starzenie się społeczeństwa i emigracja młodzieży osłabiają lokalne rynki pracy, przedsiębiorczość i kluczowe sektory gospodarki morskiej, takie jak rybołówstwo, akwakultura lub innowacyjne niebieskie gałęzie przemysłu. Tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy, jasnych ścieżek kariery i bogatych ofert rozwoju umiejętności, a także zmniejszenie obciążeń administracyjnych mają kluczowe znaczenie dla przyciągnięcia i zatrzymania młodych ludzi oraz pobudzenia innowacji. W 2027 r. Komisja proponuje **niebieską strategię wymiany pokoleń**, aby przyciągnąć młodych specjalistów do niebieskich karier zawodowych oraz wspierać długoterminową zrównoważoność i innowacje. W sektorze energii morskiej partnerstwo w ramach **paktu na rzecz umiejętności** zapewni do 2030 r. przeszkolenie 124 tys. osób w zakresie morskich odnawialnych zasobów energii.

¹³ COM(2026) 174 final, drugie sprawozdanie przedstawiające postępy we wdrażaniu dyrektywy 2014/89/UE.

¹⁴ COM(2020) 741 final.

¹⁵ [RLKS w rybołówstwie i społecznościach nadbrzeżnych](#): Osiągnięcia i wnioski. FAMENET, 2025.

Ponadto zasadnicze znaczenie dla wzrostu gospodarczego i dostępu do usług w regionach przybrzeżnych **mają inwestycje w łączność cyfrową i jakość sieci połączeń transportowych**. Państwa członkowskie i regiony mogą wykorzystać finansowanie w ramach polityki spójności do poprawy zarówno obszarów łączności fizycznej, jak i cyfrowej. W latach 2021–2027 w ramach polityki spójności przeznaczono 40 mld EUR na wsparcie celów UE w zakresie transformacji cyfrowej, głównie w celu zlikwidowania przepaści cyfrowej oraz zwiększenia łączności. Dotyczy to przede wszystkim słabiej rozwiniętych i oddalonych regionów i terytoriów przybrzeżnych, w szczególności wysp, co odzwierciedlono w Strategii UE na rzecz wysp. **Komisja zachęca państwa członkowskie, by wykorzystywały istniejące możliwości w ramach instrumentu „Łącząc Europę” przez pozostałą część obecnego okresu programowania (2026 i 2027) oraz przygotowały się do wdrażania działań zgodnie z nowymi wieloletnimi ramami finansowymi.**

Działania przewodnie – Komisja:

- *w kontekście wizji dla rybołówstwa i akwakultury na 2040 r. położy szczególny nacisk na odporność, zrównoważony rozwój i dobrobyt społeczności nadbrzeżnych;*
- *w ramach inicjatywy OceanEye będzie wspierać zainteresowane strony z obszarów przybrzeżnych w maksymalnym wykorzystaniu danych oceanicznych w celu zwiększenia odporności i wzrostu;*
- *będzie wspierać przemysł w pilotowaniu rozwiązań podwójnego zastosowania i opracowywaniu ogólnounijnych norm interoperacyjności dla statków i technologii podwójnego zastosowania, w oparciu o formaty OceanEye;*
- *w kontekście przeglądu ram PPOM na podstawie europejskiego aktu o wszechoceanie zwróci szczególną uwagę na potrzeby społeczności nadbrzeżnych;*
- *będzie wspierać opracowanie metodyki certyfikacji jako kolejnego kroku w kierunku jednostek emisji niebieskiego dwutlenku węgla;*
- *będzie wspierać tworzenie klastrów niebieskiej biogospodarki i łańcuchów wartości w społecznościach nadbrzeżnych poprzez podejście oparte na rozwoju lokalnym kierowanym przez społeczność w ramach przyszłej unijnej inicjatywy na rzecz innowacji w zakresie niebieskiej biogospodarki.*

2.2. Odporne społeczności nadbrzeżne

Skutki zmiany klimatu, takie jak podnoszenie się poziomu mórz i temperatur, erozja wybrzeży, powodzie, fale sztormowe, intruzja wód słonych i degradacja ekosystemów, w coraz większym stopniu wpływają na wybrzeże UE. Zagrożają one zdrowiu i bezpieczeństwu ludzi, infrastrukturze, bezpieczeństwu wodnemu i żywnościowemu, wpływając niekorzystnie na wycenę aktywów i premie za ryzyko, a także na lokalne gospodarki i środowisko. W pierwszej Europejskiej ocenie ryzyka związanego z klimatem¹⁶ obszary przybrzeżne wymieniono wśród obszarów najbardziej narażonych na ryzyko klimatyczne. Zagrożenia te dotyczą w coraz większym stopniu również obiektów dziedzictwa kulturowego i światowego.

Bez wprowadzenia działań łagodzących i adaptacyjnych roczne straty z tytułu powodzi przybrzeżnych w UE mogą gwałtownie wzrosnąć – z obecnych 1,25 mld EUR do poziomu od 93 do 961 mld EUR pod koniec wieku – dotykając od 1,5 do 3 mln ludzi¹⁷. Każdy 1 mld EUR zainwestowany w przystosowanie się do zmiany klimatu mógłby jednak zmniejszyć

¹⁶ Europejska ocena ryzyka związanego z klimatem – Europejska Agencja Środowiska.

¹⁷ JRC PESETA IV – Zadanie 6.

potencjalne szkody powodziowe o 14 mld EUR¹⁸. Odporność wybrzeży jest kluczowym elementem strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu¹⁹. Za pośrednictwem **misji UE** w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu oraz misji UE w zakresie odbudowy naszych oceanów i zasobów wodnych²⁰ Komisja pomaga społecznościom w ocenie ryzyka związanego z klimatem, opracowywaniu strategii przystosowawczych i wdrażaniu rozwiązań. W ramach tych misji wdraża się w sposób synergistyczny opracowane wspólnie, systemowe podejścia, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązań opartych na zasobach przyrody, które wzmacniają odporność wybrzeży na skutki zmiany klimatu takie jak powodzie, erozja i podnoszenie się poziomu mórz. Do końca 2026 r. Komisja Europejska uruchomi w ramach wspomnianych misji trzy nowe sztandarowe projekty w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu, przy unijnym wsparciu w wysokości około 30 mln EUR. Projekty te pozwolą zaprezentować zintegrowane rozwiązania w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu w przybrzeżnych obszarach szczególnie wrażliwych na zmianę klimatu, w których liczne i złożone zagrożenia klimatyczne wymagają skoordynowanej reakcji.

Finansowanie unijne, w tym fundusze polityki spójności, zapewnia znaczne wsparcie działań w dziedzinie klimatu we wszystkich państwach członkowskich i regionach w latach 2021–2027. Utrzymują się jednak istotne luki inwestycyjne i polityczne na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. **Komisja wraz z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI)** zbada możliwość przeprowadzenia **ogólnounijnego mapowania** istniejących katalogów inwestycyjnych i potencjalnych nowych możliwości inwestycyjnych w zakresie **przystosowania się do zmiany klimatu na obszarach przybrzeżnych**, ich kosztów i korzyści w świetle przyszłej zmiany klimatu. Ponadto **Komisja będzie korzystać z technicznego wsparcia doradczego EBI** (np. JASPERS²¹ i innych odpowiednich mandatów doradczych) **w celu zapewnienia wsparcia w zakresie budowania zdolności** na potrzeby przygotowania strategii i projektów inwestycyjnych dotyczących społeczności nadbrzeżnych. Mogą one być następnie wspierane przez połączenie dotacji UE i instrumentów pożyczkowych EBI przeznaczonych specjalnie dla małych i średnich organów na potrzeby opracowywania projektów w zakresie odporności na zmianę klimatu. Jednocześnie **Komisja będzie wspierać współpracę i partnerstwa strategiczne** między władzami krajowymi i władzami społeczności nadbrzeżnych, wykorzystując **istniejące instrumenty**, takie jak **Europejska inicjatywa miejska, społeczności Regio Peer2Peer i JASPERS**.

Aby zwiększyć odporność społeczności nadbrzeżnych, Komisja określiła kilka priorytetów na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym: **(i) pogłębianie wiedzy i zwiększanie świadomości** w zakresie zagrożeń związanych z obszarami przybrzeżnymi, przy wsparciu OceanEye i narzędzia tworzonego w ramach tej inicjatywy – cyfrowego bliźniaka oceanu; **(ii) lepsze mapowanie potrzeb inwestycyjnych**; **(iii) wzmocnienie planowania inwestycji i zarządzania nimi** oraz doprecyzowanie odpowiedzialności za ryzyko na wszystkich szczeblach zarządzania; **(iv) wspieranie budowania zdolności** w celu realizacji projektów w zakresie odporności; **(v) uruchomienie inwestycji** na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej skutków. Działania te będą opierać się na istniejących i powstających narzędziach, w tym Climate-ADAPT, EMODnet i cyfrowym bliźniaku oceanu. To ostatnie narzędzie, opracowane w synergii z inicjatywą „Kierunek Ziemia”, zapewni informacje w czasie zbliżonym do rzeczywistego na temat warunków oceanicznych i przybrzeżnych. Poprawi to zdolność organów do przewidywania zagrożeń i reagowania na nie, mapowania

---

¹⁸ [Sprawozdanie UNEP z 2023 r. w sprawie luki w przystosowaniu się do zmiany klimatu.](#)

¹⁹ COM(2021) 82 final, gdzie lokalne działania adaptacyjne uznano za jeden z trzech przekrojowych priorytetów.

²⁰ [Misja UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu](#) i [misja UE w zakresie odbudowy naszych oceanów i zasobów wodnych](#).

²¹ [JASPERS – wspólna inicjatywa wsparcia projektów w regionach europejskich.](#)

ryzyka oraz lepszego ukierunkowania środków zapobiegawczych w celu ochrony ludzi, infrastruktury, ekosystemów i lokalnych przedsiębiorstw.

Szczególnie skuteczne mogą być również **rozwiązania oparte na przyrodzie**, ponieważ przynoszą korzyści środowiskowe, społeczne i gospodarcze, a jednocześnie wzmacniają odporność wybrzeży. W 2026 r. Komisja zaproponuje **europejskie ramy na rzecz odporności na zmianę klimatu** w celu uwzględnienia przyszłych zagrożeń klimatycznych w unijnych politykach, decyzjach inwestycyjnych i zarządzaniu ryzykiem. Zachęca się zatem władze, by **uwzględniały w zarządzaniu strefą przybrzeżną i planowaniu przestrzennym podnoszenie się poziomu mórz oraz zagrożenia klimatyczne**. Inicjatywy takie jak nowy europejski Bauhaus będą również wspierać miasta przybrzeżne za pomocą innowacyjnych i możliwych do powielenia rozwiązań w zakresie odporności, a przyszły **europejski akt o wszechoceanie** ma na celu lepsze uwzględnienie zmiany klimatu w planowaniu przestrzennym obszarów morskich.

Współzarządzanie angażujące lokalne zainteresowane strony, zwłaszcza rybaków, w wyznaczanie obszarów chronionych i zarządzanie nimi może poprawić wyniki w zakresie ochrony i długoterminową skuteczność środków. Łączenie nauki z wiedzą lokalną może zwiększyć stopień przestrzegania przepisów, ograniczyć konflikty i wspierać przystosowanie się do zmiany klimatu. Może również przynieść lokalne korzyści dzięki powstawaniu miejsc pracy związanych z odbudową, monitorowaniem i zarządzaniem, a także dzięki dochodom z odbudowy zasobów przyrodniczych i jednostkom emisji niebieskiego dwutlenku węgla. Komisja **zachęca do podejmowania kierowanych przez lokalną społeczność inicjatyw na rzecz rozwoju lokalnego na obszarach przybrzeżnych i rybackich (RLGD/LGD)** w celu wspierania projektów w zakresie zarządzania obszarami morskimi, ich odbudowy oraz projektów opartych na zasobach przyrody. Zachęca się również państwa członkowskie do zapewnienia aktywnego udziału społeczności nadbrzeżnych w podejmowaniu decyzji dotyczących chronionych obszarów morskich.

Społeczności nadbrzeżne mają również kluczowe znaczenie dla **bezpieczeństwa i odporności Europy**. Wiele z nich zamieszkuje obszary wzdłuż zewnętrznych granic morskich UE i zmaga się z rosnącą presją w sferze bezpieczeństwa, w tym zagrożeniami hybrydowymi, sabotażem i zagrożeniami związanymi z trwającymi konfliktami, takimi jak drony i pływające miny morskie. Zagrożenia te mogą zakłócać rybołówstwo, transport morski i inną działalność gospodarczą, a jednocześnie osłabiać ochronę granic i ułatwiać przestępczość transgraniczną. Szczególną uwagę należy również zwrócić na ochronę i odporność **krytycznej infrastruktury przybrzeżnej i morskiej**, w tym portów, morskiej infrastruktury energetycznej i kabli podmorskich. Zainteresowane strony z obszarów przybrzeżnych, w tym rybacy, władze portowe i lokalne podmioty morskie, mogą przyczynić się do poprawy morskiej orientacji sytuacyjnej poprzez dobrowolne zgłaszanie nietypowych lub podejrzanych działań na morzu, zgodnie z ramami krajowymi.

Ponadto **wzmocnienie bezpieczeństwa i obrony na obszarach przybrzeżnych ma zasadnicze znaczenie** dla zapewnienia ochrony infrastruktury krytycznej, zwiększenia zdolności w zakresie nadzoru oraz szybkiego reagowania na obszarach morskich. W tym kontekście zaawansowane zdolności cyfrowe, takie jak inicjatywa „Kierunek Ziemia” i utworzone w jej ramach cyfrowe bliźniaki o wysokiej rozdzielczości w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu i w zakresie ekstremalnych zdarzeń pogodowych, mogą wspierać organy i społeczności nadbrzeżne poprzez lepszą orientację sytuacyjną, prognozowanie ryzyka, systemy wczesnego ostrzegania oraz symulację złożonych scenariuszy hipotetycznych związanych z klimatem i bezpieczeństwem.

Aby zwiększyć gotowość i objąć wsparciem większą liczbę społeczności, **Komisja rozszerzy inicjatywę CoastWAVE²²** poprzez włączenie ocen lokalnych zagrożeń i dostosowanych do potrzeb systemów ostrzegania w celu zapewnienia, aby ostrzeżenia docierały do społeczności nadbrzeżnych. Działania te są spójne ze **strategią Unii Europejskiej w zakresie bezpieczeństwa morskiego, strategią UE w sprawie portów, strategią na rzecz unii gotowości** oraz przyszłą **europejską strategią bezpieczeństwa** i odzwierciedlają potrzebę większej odporności i świadomości ryzyka na obszarach przybrzeżnych. Zgodnie z tymi strategiami władze powinny zwiększyć świadomość ryzyka w pobliżu obszarów portowych, tak aby mieszkańcy mogli skutecznie reagować w przypadku incydentów.

Jako **strażnicy oceanów** społeczności nadbrzeżne odgrywają istotną rolę w ochronie zasobów morskich i ekosystemów, a jednocześnie wspierają źródła utrzymania, bezpieczeństwo żywnościowe i zrównoważoną działalność w ramach niebieskiej gospodarki. Mają kluczowe znaczenie dla podejścia „od źródła do morza” oraz dla **ochrony i odbudowy** środowiska przybrzeżnego i morskiego, w tym wyjątkowo bogatej różnorodności biologicznej regionów najbardziej oddalonych.

Porty są strategicznymi **ośrodkami nadbrzeżnymi dla obiegu zamkniętego i kontroli zanieczyszczeń**. W ramach strategii UE w sprawie portów Komisja będzie wspierać tę rolę poprzez uproszczenie kryteriów technicznych, usprawnienie wydawania pozwoleń i przekazywanie wytycznych dla państw członkowskich.

Pomimo znacznych wysiłków na rzecz ochrony i odbudowy oraz postępów poczynionych w zakresie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem **ekosystemy przybrzeżne i morskie pozostają pod silną presją** spowodowaną zanieczyszczeniem, eutrofizacją, przełowieniem, erozją i zmianą klimatu. Około **80 % chronionych siedlisk morskich i lądowych w Europie** jest w słabym lub złym stanie, a **62 % rzek, jezior i obszarów przybrzeżnych** jest w złym stanie ekologicznym²³. Ma to negatywne skutki dla zdrowia publicznego oraz zmniejsza bezpieczeństwo i atrakcyjność obszarów przybrzeżnych. Podważa również podstawowy filar zrównoważonego rozwoju sektorów niebieskiej gospodarki, takich jak rybołówstwo i akwakultura. **Zasadnicze znaczenie ma nadal skuteczniejsze wdrażanie i egzekwowanie unijnych przepisów w zakresie ochrony środowiska**, a także ukierunkowane środki odbudowy wprowadzane na podstawie prawa o odbudowie zasobów przyrodniczych²⁴. Oczekuje się, że do września 2026 r. państwa członkowskie przedstawią krajowe plany odbudowy, co stanowi kluczowy krok w kierunku bardziej skoordynowanej ochrony ekosystemów przybrzeżnych i morskich. Planowana zmiana dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej w przyszłym europejskim akcie o wszechoceanie ma na celu wzmocnienie ochrony środowiska, uproszczenie przepisów i zwiększenie spójności z dorobkiem prawnym UE.

Za sprawą misji w ramach programu „Horyzont Europa” – w zakresie odbudowy naszych oceanów i zasobów wodnych²⁰ oraz **w zakresie paktu na rzecz zdrowych gleb w Europie²⁵** – UE już wspiera społeczności nadbrzeżne, opracowując i testując innowacyjne rozwiązania dotyczące odbudowy, zarządzania strefą przybrzeżną, w tym retencji wody i zanieczyszczenia biogenne, oraz praktyk regeneracyjnej niebieskiej gospodarki. **Strategia na rzecz badań naukowych i innowacji w dziedzinie oceanów i zasobów wodnych** przyczyni się do zwiększenia skali podejścia „od źródła do morza” poprzez wprowadzenie innowacji w zakresie gospodarki wodnej i poprawę efektywności wodnej. Fundusze UE – takie jak fundusze polityki

---

²² [CoastWAVE 2.0 | Unijna sieć wiedzy w zakresie ochrony ludności.](#)

²³ [Sprawozdanie dotyczące środowiska w UE za 2025 r.](#) EEA, 2025 r. i [sprawozdanie Copernicus na temat stanu oceanów \(OSR\).](#)

²⁴ Dyrektywa 79/409/EWG, dyrektywa Rady 92/43/EWG, dyrektywa 2008/56/WE i rozporządzenie (UE) 2024/1991.

²⁵ [Misja UE: pakt na rzecz zdrowych gleb w Europie.](#)

spójności, EFMRA i LIFE – już wspierają inwestycje w różnorodność biologiczną, odporność na zmianę klimatu, zrównoważoną gospodarkę wodną i gospodarkę o obiegu zamkniętym na obszarach przybrzeżnych.

Działania przewodnie – Komisja:

- *będzie promować ustrukturyzowane partnerstwa na rzecz współzarządzania (w tym z udziałem rybaków) w odniesieniu do obszarów chronionych oraz wspierać państwa członkowskie i władze lokalne w zapewnianiu udziału zainteresowanych stron w planowanie, monitorowanie i okresowy przegląd planów;*
- *wraz z EBI zbada możliwość przeprowadzenia mapowania inwestycji na szczeblu UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu na obszarach przybrzeżnych oraz wykorzystania technicznego wsparcia doradczego EBI w celu zapewnienia pomocy w budowaniu zdolności;*
- *będzie wspierać współpracę i partnerstwa strategiczne między organami krajowymi i organami społeczności nadbrzeżnych;*
- *rozszerzy inicjatywę CoastWAVE, aby objąć lokalnymi ocenami zagrożeń i dostosowanymi systemami ostrzegania większą liczbę społeczności.*

2.3. Przyjazne do życia społeczności nadbrzeżne

Dostęp do opieki zdrowotnej, edukacji, umiejętności, łączności cyfrowej i sieci połączeń transportowych oraz niedrogich mieszkań jest niezbędny, aby społeczności nadbrzeżne były atrakcyjne i przyjazne do życia, zwłaszcza dla ludzi młodych. Usługi te mają również kluczowe znaczenie dla zapewnienia skutecznego prawa do pozostania²⁶. Społeczności nadbrzeżne w całej UE mierzą się jednak z bardzo różnymi realiami gospodarczymi i wyzwaniem terytorialnymi, zwłaszcza na obszarach wiejskich i oddalonych.

Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE²⁷ zapewnia całościowe unijne ramy umożliwiające sprostanie tym wyzwaniom, w tym szczególnym potrzebom wiejskich obszarów przybrzeżnych, które zmagają się z ograniczeniami geograficznymi, lukami w dostępności i spadkiem liczby ludności. Działania te będą dodatkowo wspierane poprzez pierwszą w historii **strategię UE na rzecz walki z ubóstwem**, przyjętą 6 maja 2026 r., oraz przyszły **plan działania UE na rzecz obszarów wiejskich**, który ma zostać przyjęty jeszcze w tym roku.

W niektórych rejonach **dostępność cenowa mieszkań** staje się poważnym problemem – dotyczy to zwłaszcza miast, ale także innych popularnych miejsc turystycznych²⁸. Rosnący popyt spowodowany ruchem turystycznym, wynajmem krótkoterminowym, nabywaniem drugich miejsc zamieszkania, pustostanami, popytem na inwestycje lub innymi formami użytkowania mieszkań na cele inne niż stałe zamieszkanie niesie za sobą coraz większe ryzyko wysiedlania lokalnej ludności i ograniczania dostępu do mieszkań pracownikom kluczowych sektorów. Zwiększenie skali mieszkalnictwa socjalnego może okazać się ważną opcją polityczną dla gmin przybrzeżnych. Przyszła paneuropejska platforma inwestycyjna na rzecz przystępnych cenowo i zrównoważonych mieszkań będzie działać na rzecz uruchomienia finansowania mieszkań socjalnych i przystępnych cenowo. Jednocześnie, jak zapowiedziano w Europejskim planie na rzecz przystępnych cenowo mieszkań, Komisja zaproponuje **akt**

²⁶ Zgodnie z przyszłą [strategią dotyczącą prawa do pozostania](#).

²⁷ COM(2021) 345 final.

²⁸ SWD(2025) 1053/2 – Zrozumieć kryzys mieszkaniowy.

w sprawie przystępnych cenowo mieszkań, aby pomóc organom publicznym w identyfikowaniu obszarów dotkniętych problemami mieszkaniowymi i umożliwić tym organom – przy pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości – podjęcie proporcjonalnych działań w celu zapewnienia mieszkań po przystępnych cenach. Ponadto **rozporządzenie w sprawie krótkoterminowego najmu lokali mieszkalnych**²⁹, mające zastosowanie od 20 maja 2026 r., zapewni większą przejrzystość i pomoże organom publicznym regulować rynek w sposób proporcjonalny dzięki wprowadzeniu wymogu obowiązkowej rejestracji wynajmujących i udostępniania danych na temat rzeczywistych transakcji między platformami cyfrowymi a organami krajowymi. Obecne WRF wspierają już działania na rzecz rozwiązania problemu niedoborów przystępnych cenowo mieszkań wysokiej jakości, zapewniając co najmniej 43 mld EUR³⁰ za pośrednictwem funduszy polityki spójności, InvestEU, LIFE, Programu na rzecz jednolitego rynku i programu „Horyzont Europa”, a także NextGenerationEU, natomiast przegląd śródkresowy polityki spójności umożliwił realokację dodatkowych 3,3 mld EUR w ramach EFRR na priorytet dotyczący przystępnych cenowo mieszkań i mieszkań socjalnych. W przyszłości ze Społecznego Funduszu Klimatycznego finansowane będą inwestycje w efektywność energetyczną i renowację budynków oraz czyste ogrzewanie i chłodzenie. **Komisja zachęca państwa członkowskie do zwiększenia inwestycji** w mieszkalnictwo i powiązane usługi na obszarach zamieszkiwanych przez społeczności nadbrzeżne dotknięte problemami mieszkaniowymi, zwłaszcza w przypadku grup znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji.

Wybrzeża UE skupiają również bogate **dziedzictwo morskie**, w tym obiekty morskie światowego dziedzictwa UNESCO³¹, lokalne tradycje, kulturę kulinarną, praktyki i rzemiosło, które podtrzymują tożsamość społeczności i wartości międzypokoleniowe. Działalność taka jak rybołówstwo łodziowe i tradycyjne, akwakultura, przemysł stoczniowy i żegluga morska mają kluczowe znaczenie dla tkanki społecznej i kulturowej. Ich wyjątkowy wkład w tożsamość lokalną należy uznać na wszystkich szczeblach sprawowania rządów.

Inicjatywy takie jak **koalicja EU4Ocean na rzecz poszerzania podstawowej wiedzy o morzach i oceanach** będą nadal zwiększać świadomość kulturowego, społecznego i gospodarczego znaczenia oceanów, zwracając uwagę na morskie dziedzictwo społeczności nadbrzeżnych, przy jednoczesnym wspieraniu wiedzy międzypokoleniowej i odpowiedzialnego zarządzania oceanami. **Instrument Nowego Europejskiego Bauhausu (NEB) oraz laboratorium społeczności oceanicznych, nadbrzeżnych i wyspiarskich nowego europejskiego Bauhausu** oferują również możliwości realizacji projektów przybrzeżnych łączących aspekty zrównoważonego rozwoju, designu, kultury i odporności na zmiany klimatu.

Komisja zachęca państwa członkowskie i społeczności lokalne do dalszego promowania inicjatyw w zakresie niebieskiego dziedzictwa i dziedzictwa morskiego za pośrednictwem RLKS i RLGD oraz innych programów i inicjatyw na szczeblu lokalnym i krajowym.

Działania przewodnie – Komisja:

- *zapropnuje akt w sprawie przystępnych cenowo mieszkań, aby wspierać organy publiczne w identyfikowaniu obszarów dotkniętych problemami mieszkaniowymi i umożliwić tym organom, przy pełnym poszanowaniu zasady pomocniczości,*

²⁹ Rozporządzenie (UE) 2024/1028.

³⁰ Europejski plan na rzecz przystępnych cenowo mieszkań, COM(2025) 1025 final.

³¹ [Centrum Światowego Dziedzictwa – Program Morski Światowego Dziedzictwa.](#)

podejmowanie działań w celu ochrony i promowania przystępności cenowej mieszkań na tych obszarach;

- *dzięki Instrumentowi Nowego Europejskiego Bauhausu (NEB) i uruchomieniu laboratorium społeczności oceanicznych, przybrzeżnych i wyspiarskich nowego europejskiego Bauhausu zaoferuje możliwości realizacji projektów przybrzeżnych łączących aspekty zrównoważonego rozwoju, designu, kultury i odporności na zmianę klimatu.*

3. Realizacja strategii

3.1. Finansowanie

Dostęp do finansowania niebieskiej gospodarki stale rośnie. Za pośrednictwem **platformy BlueInvest** UE wspiera przedsiębiorstwa typu start-up i MŚP w opracowywaniu i zwiększaniu skali innowacyjnych technologii i usług oceanicznych, w tym na obszarach przybrzeżnych, zapewniając coaching, nawiązywanie kontaktów między inwestorami i wsparcie w pozyskiwaniu funduszy. Instrument inwestycyjny na rzecz niebieskiej gospodarki – wspierany przez EFMRA i InvestEU oraz wdrażany przez Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI) – ma na celu uruchomienie do 2028 r. inwestycji kapitałowych o wartości do 1 mld EUR. Ponadto **kluczową rolę odgrywa również Europejski Bank Inwestycyjny (EBI)**, którego średnie roczne inwestycje w projekty w zakresie niebieskiej gospodarki i ochrony obszarów przybrzeżnych wynoszą około 2,6 mld EUR.

Ścisła współpraca i synergia z krajowymi bankami prorozwojowymi i innymi wielostronnymi instytucjami finansowymi może pomóc w zapewnieniu przedsiębiorstwom i społecznościom nadbrzeżnym łatwiejszego dostępu do finansowania, usług doradztwa technicznego i wsparcia w zakresie budowania zdolności. **Rozporządzenie w sprawie systematyki** również pomaga ukierunkować inwestycje na działania przyczyniające się do zrównoważonego wykorzystania i ochrony zasobów wodnych i morskich³². Ponadto kluczową rolę w odblokowaniu kapitału prywatnego odegrają programy ustawodawcze³³. Mogą one zachęcić do inwestowania, ponieważ obniżają koszty długoterminowych inwestycji kapitałowych oraz uwzględniają w wymogach kapitałowych ograniczający ryzyko efekt unijnych lub krajowych gwarancji.

Polityka spójności UE, wspólna polityka rolna i polityka morska nadal wspierają zrównoważony rozwój w regionach przybrzeżnych, a towarzyszą im inicjatywy na rzecz budowania zdolności, takie jak TAIEX-REGIO Peer2Peer³⁴ i FAMENET dla lokalnych grup działania.

W przyszłości proponowane wieloletnie ramy finansowe na lata 2028–2034 zaoferują państwom członkowskim i regionom nowe możliwości rozwijania społeczności nadbrzeżnych. Zachęca się państwa członkowskie, by **dostosowały plany partnerstwa krajowego i regionalnego (PPKR) do celów niniejszej strategii** oraz wspierały, we współpracy z władzami regionalnymi i lokalnymi, rozwiązania ukierunkowane na konkretny obszar i dostosowane do lokalnych potrzeb. Inwestycje i innowacje w sektorach zrównoważonej

³² Rozporządzenie (UE) 2020/852.

³³ [C\(2025\) 2731 final](#).

³⁴ [Inforegio – TAIEX-REGIO Peer2Peer](#).

niebieskiej gospodarki mógłby również wspierać proponowany **Europejski Fundusz Konkurencyjności (EFK)**³⁵.

W ramach realizowanego jako część programu „Horyzont Europa” **partnerstwa na rzecz zrównoważonej niebieskiej gospodarki**³⁶ Komisja sfinansuje do 2027 r. kwotą ponad 450 mln EUR przeszło 43 projekty w zakresie badań naukowych i innowacji wspierające neutralną dla klimatu, zrównoważoną i konkurencyjną niebieską gospodarkę, w tym specjalne wsparcie dla odpornych społeczności i przedsiębiorstw nadbrzeżnych. Do końca 2026 r. społeczności lokalne i przybrzeżne zostaną również zaangażowane w zaproszenie do składania wniosków dotyczących wsparcia technicznego mającego pomóc w przygotowaniu programów transformacji w ramach **misji w zakresie oceanów i zasobów wodnych**³⁷. Dzięki temu projekty i inwestycje będą mogły odzwierciedlać lokalne potrzeby.

3.2. Sprawowanie rządów

Skuteczne wsparcie dla społeczności nadbrzeżnych zależy od zdecydowanego **podejścia opartego na wielopoziomym sprawowaniu rządów** i ścisłej współpracy między organami lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i unijnymi. Znaczące zaangażowanie podmiotów lokalnych i regionalnych w opracowywanie i wdrażanie polityki ma zasadnicze znaczenie dla odzwierciedlenia lokalnych potrzeb i przyczynienia się do realizacji priorytetów UE.

UE ustanowiła struktury współpracy terytorialnej i platformy dialogu łączące społeczności nadbrzeżne z władzami regionalnymi i krajowymi, portami, przemysłem, środowiskiem akademickim i społeczeństwem obywatelskim, takie jak **unijne strategie na rzecz basenów morskich i unijne strategie makroregionalne**. Ramy te pomagają przełożyć priorytety UE na „rozwiązania ukierunkowane na konkretny obszar”, które wzmacniają zrównoważenie środowiskowe, dywersyfikację gospodarczą i regionalne łańcuchy wartości.

Do 2027 r. Komisja i atlantyckie państwa członkowskie będą pracować nad aktualizacją strategii morskiej na rzecz Oceanu Atlantyckiego, w tym nad ewentualnym opracowaniem nowych ram makroregionalnych dla regionu Oceanu Atlantyckiego. Jednocześnie Komisja wraz z Unią dla Śródziemnomorza i partnerami ze wschodniej części basenu Morza Śródziemnego opracuje nową strategię na rzecz basenu morskiego, aby wspierać zrównoważoną i konkurencyjną niebieską gospodarkę w regionie.

Inicjatywy takie jak **Europejski Dzień Morza**, w tym doroczna kampania lokalnych wydarzeń „**Europejski Dzień Morza w moim kraju**”, pomagają połączyć społeczności lokalne z unijnymi możliwościami i polityką UE. Sieć „**niebieskich miast**” **Europejskiego Dnia Morza** pozwoli zacieśnić współpracę między europejskimi miastami nadbrzeżnymi i portowymi w celu promowania zrównoważonej polityki morskiej, innowacji i zdrowego środowiska morskiego.

Jednocześnie nadal istnieją znaczne luki w gromadzeniu na szczeblu lokalnym danych społeczno-gospodarczych i środowiskowych dotyczących społeczności nadbrzeżnych. Wykorzystując istniejące zharmonizowane definicje statystyczne, klasyfikacje i ramy gromadzenia danych, Eurostat wraz z innymi służbami Komisji będzie dążył do wyeliminowania tych luk, aby pomóc władzom lokalnym i zainteresowanym stronom w lepszym ukierunkowaniu środków, nadaniu priorytetu inwestycjom i wzmocnieniu odporności.

---

³⁵ COM(2025) 555 final.

³⁶ [Partnerstwo na rzecz zrównoważonej niebieskiej gospodarki](#).

³⁷ [Program prac programu „Horyzont Europa” na lata 2026–2027](#).

Działanie przewodnie – Komisja:

- *zaktualizuje strategię morską na rzecz Oceanu Atlantyckiego³⁸ z atlantyckimi państwami członkowskimi, w tym rozważy nowe atlantyckie ramy makroregionalne, oraz przedstawi, wraz z Unią dla Śródziemnomorza i partnerami ze wschodniej części Morza Śródziemnego, nową strategię dotyczącą wschodniego basenu Morza Śródziemnego w celu wspierania zrównoważonej i konkurencyjnej niebieskiej gospodarki.*

4. Wnioski

Spółeczności nadbrzeżne UE mają kluczowe znaczenie dla dobrobytu gospodarczego UE, odporności na zmianę klimatu i dziedzictwa kulturowego. W strategii Komisji na rzecz prosperujących, odpornych i przyjaznych do życia społeczności nadbrzeżnych określono kluczowe możliwości **wzmocnienia** tych obszarów i wspierania ich **długoterminowego rozwoju**. Strategia stawia **ludzi** w centrum uwagi i zapewnia **spójne ramy umożliwiające skuteczniejsze powiązanie odpowiednich polityk UE**. Tworzy również synergię z istniejącymi inicjatywami, w szczególności ze Strategią UE na rzecz wysp i strategią UE na rzecz regionów najbardziej oddalonych.

Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi, tak by dostosować przyszłe polityki i instrumenty finansowania do szczególnych potrzeb społeczności nadbrzeżnych oraz zapewnić skuteczne wdrażanie. **26 czerwca 2026 r.** wraz z prezydencją Rady Komisja zwoła **konferencję wysokiego szczebla na temat społeczności wyspiarskich i nadbrzeżnych**, aby rozpocząć realizację obu strategii.

Ogólne postępy będą oceniane w sposób przejrzysty i okresowy za pośrednictwem **tablicy wskaźników Europejskiego paktu na rzecz wszechoceanu** oraz **sprawozdania na temat stanu realizacji paktu na rzecz wszechoceanu**.